

Державна (підсумкова) атестація за освітніми програмами основної загальної освіти

Державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 4211

Інструкція до виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 8 завдань. На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3 години (180 хвилин).

Частина 1 складається з 7 завдань (1-7). Завдання частини 1 вимагають проведення різних видів аналізу слова, речення, тексту.

Відповідями до завдань 1-7 є слово (кілька слів) або послідовність цифр. Відповідь запишіть у поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей № 1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

7	5	2	6	1	3														
---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Відповідь:

РАСКИДАТЬИСПУГАТЬ.

9	Р	А	С	К	И	Д	А	Т	Ь	И	С	П	У	Г	А	Т	Ь
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Відповідь:

124

14	1	2	4																
----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Завдання частини 2 виконується на основі того ж тексту, який Ви читали, працюючи над завданнями частини 1. Приступаючи до частини 2 роботи, виберіть одне з трьох запропонованих завдань (8.1, 8.2 або 8.3) і дайте письмову розгорнуту аргументовану відповідь. Це завдання виконується на бланку відповідей № 2.

Усі бланки заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої або капілярної ручки.

На екзамені дозволено користуватися орфографічним словником.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. **Записи у чернетці, а також у тексті контрольних вимірювальних матеріалів не враховуються при оцінюванні роботи.**

Бали, отримані Вами за виконані завдання, сумуються.

Намагайтеся виконати якомога більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь до кожного завдання в бланках відповідей № 1 і № 2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-7 є слово (кілька слів) або послідовність цифр. Відповідь запишіть у поле відповіді у тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ № 1 праворуч від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву або цифру пишуть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

1**Синтаксичний аналіз.****Прочитайте текст.**

1) Тут росте величезний, грубий і дуже гіллястий дуб. 2) Він, немов зелена кругла баня, видніється здалеку над селом.

3) Дуб росте біля самої дороги, підпирає пліт. 4) До його стовбура, немов діти до батька, туляться широколисті лопухи, кропива та подорожник.

5) Місце під дубом гладко витоптане.

Укажіть варіанти відповідей, у яких правильно визначено **граматичну основу** в одному з речень чи в одній з частин складного речення тексту. Запишіть номери відповідей.

- 1) тут росте дуб (речення 1)
- 2) він видніється (речення 2)
- 3) дуб росте, підпирає (речення 3)
- 4) до стовбура туляться (речення 4)
- 5) гладко витоптане (речення 5)

Відповідь: _____.

2**Пунктуаційний аналіз.**

Розставте розділові знаки. Укажіть цифри, на місці яких повинні стояти коми.

Вишнево-яблуневі садки (1) що сьогодні зранку були такі змерзлі (2) подобрішали (3) потеплішали (4) і село звеселіло (5) людські обличчя погіднішими стали.

Відповідь: _____.

3**Синтаксичний аналіз.**

Замініть словосполучення «**стіл для письма**», утворене способом керування, синонімічним словосполученням з підрядним зв'язком **узгодження**. Напишіть утворене словосполучення.

Відповідь: _____.

Орфографічний аналіз.

Укажіть варіанти відповідей, у яких подано правильне пояснення написання виділеного слова. Запишіть номери цих відповідей.

1) **БЕНДЕРСЬКА** – м'який знак пишеться у суфіксах **-ськ-, -зьк-, -цьк-**.

2) **ЛУК'ЯНІВКА** – апостроф пишеться після губних приголосних та **к**.

3) **ЧОРНОЗЕМ** – складні іменники пишуться разом, утворені з двох іменників без сполучного голосного.

4) **ПРЕЧУДОВИЙ** – префікс **пре-** пишеться у словах старослов'янського походження.

5) **СЕРЙОЗНИЙ** – сполучення **ЙО** пишеться після приголосного, переважно на початку складу.

Відповідь: _____ .

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–8
--

(1) Вранці у кришталевій вазі на столі Вітя побачив величезний букет мімози. (2) Квіти були такі жовті і свіжі, як перший теплий день!

– (3) Це мені тато подарував, – сказала мама. – (4) Адже сьогодні Восьме березня.

(5) Справді, сьогодні Восьме березня, а він зовсім забув про це. (6) Він негайно побіг до себе в кімнату, схопив портфель, витягнув листівку, в якій було написано: «Дорога матусю, вітаю тебе з Восьмим березня і обіцяю завжди тебе слухатися», і урочисто вручив її мамі.

(7) А коли він уже йшов до школи, мама раптом запропонувала:

– Візьми кілька гілочок мімози. (8) Подаруй Олені Поповій.

(9) Олена Попова була його сусідкою по парті.

– (10) Навіщо? – похмуро запитав він.

– (11) А тому, що сьогодні Восьме березня, і я впевнена, що всі ваші хлопчики щось подарують дівчаткам.

(12) Він взяв три гілочки мімози і пішов до школи.

(13) По дорозі йому здавалося, що всі на нього дивляться. (14) Але у самій школі йому пощастило: він зустрів Олену Попову. (15) Підбігши до неї, простягнув мімозу.

– (16) Це тобі.

– (17) Мені? (18) Ой, як гарно! (19) Велике спасибі, Вітю!

(20) Вона, здавалося, готова була дякувати йому ще годину, але він повернувся і втік.

(21) І на першій перерві виявилось, що ніхто з хлопчиків у їхньому класі нічого не подарував дівчаткам. (22) Ніхто. (23) Тільки перед Оленою Поповою лежали ніжні гілочки мімози, схожі на пухнасті кульки весняного сонця.

– (24) Звідки у тебе квіти? – запитала вчителька.

– (25) Це мені Вітя подарував, – спокійно сказала Олена. (26) Всі відразу почали перешіптуватись, а Вітя низько опустив голову.

(27) А на перерві, коли Вітя як ні в чому не бувало підійшов до хлопців, хоча вже відчував щось недобре, Валерка почав кривлятися, дивлячись на нього.

– (28) А ось і наречений прийшов! (29) Привіт, юний наречений!

(30) Хлопці засміялися. (31) А тут проходили старшокласники, і всі на нього дивилися і питали, чий він наречений.

(32) Ледве досидівши до кінця уроків, він, як тільки продзвенів дзвінок, дав волю ногам і щодуху побіг додому, щоб там, удома, зірвати свою досаду і образу.

(33) Коли мама відкрила йому двері, він закричав:

– (34) Це ти, це ти винна, це все через тебе!

(35) Вітя вбіг до кімнати, схопив гілочки мімози і кинув їх на підлогу.

– (36) Ненавиджу ці квіти, ненавиджу!

(37) Він почав топтати гілки мімози ногами, і жовті ніжні квіточки лопалися і вмирали під грубою підошвою його черевика.

(38) А Олена Попова несла додому три ніжні гілочки мімози в мокрій ганчірці, щоб вони не зів'яли. (39) Вона несла їх перед собою, і їй здавалося, що в них відбивається сонце, що вони такі красиві, такі особливі...

(За В.К. Железниковим)

5

Аналіз змісту тексту.

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Вкажіть номери відповідей.

1) Віті не сподобалися квіти, які тато подарував мамі на Восьме березня, і він їх розтоптав.

2) Своєю образу, викликану глузуванням однокласників, Вітя зігнав на квітах, подарованих мамі татом.

3) Вікторова сусідка по парті Олена Попова відмовилася від подарунка.

4) Ніхто з однокласників не подарував дівчаткам квіти, і Віті було неприємно виділятися своїм подарунком.

5) На перерві Вітю дражнили нареченим його однокласники через подаровані Олені квіти.

Відповідь: _____.

6

Аналіз засобів виразності.

Укажіть варіанти відповідей, в яких засобом виразності мовлення є порівняння.

- 1) Квіти були такі жовті і свіжі, як перший теплий день!
- 2) Тільки перед Оленою Поповою лежали ніжні гілочки мімози, схожі на пухнасті кульки весняного сонця.
- 3) А на перерві, коли Вітя як ні в чому не бувало підійшов до хлопців, хоча вже відчував щось недобре, Валерка почав кривлятися, дивлячись на нього.
- 4) – Привіт, юний наречений!
- 5) Вона несла їх перед собою, і їй здавалося, що в них відбивається сонце, що вони такі красиві, такі особливі...

Відповідь: _____.

7

Лексичний аналіз.

Запишіть синонім до фразеологізму ДАТИ ВОЛЮ НОГАМ. Запишіть це синонім.

Відповідь: _____.

Не забудьте перенести всі відповіді на завдання 1-7 у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи. Перевірте, щоб кожна відповідь була записана в рядку з номером відповідного завдання.

Частина 2

Використовуючи прочитаний текст, виконайте на окремому аркуші ТІЛЬКИ ОДНЕ із завдань: 8.1, 8.2 або 8.3. Перед написанням твору запишіть номер обраного завдання: 8.1, 8.2 або 8.3.

8.1

Напишіть твір-роздум, розкриваючи зміст висловлювання відомого філолога Л.В. Успенського: «ГраMATика дозволяє нам пов'язати між собою будь-які слова, щоб висловити будь-яку думку про будь-який предмет».

Аргументуючи свою відповідь, наведіть два приклади з прочитаного тексту. Наводячи приклади, вкажіть номери потрібних речень або застосовуйте цитування. Ви можете писати роботу в науковому або публіцистичному стилі, розкриваючи тему на лінгвістичному матеріалі.

Обсяг твору – не менше 70 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за поданим текстом), не оцінюється. Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів. Твір пишіть акуратно, розбірливим почерком.

8.2

Напишіть твір-роздум. Поясніть, як Ви розумієте фінал тексту: «**А Олена Попова несла додому три ніжні гілочки мімози в мокрій ганчірці, щоб вони не зів'яли. Вона несла їх перед собою, і їй здавалося, що в них відбивається сонце, що вони такі красиві, такі особливі...**»

Наводячи приклади, вкажіть номери потрібних речень або застосуйте цитування.

Обсяг твору – не менше 70 слів.

Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишіть акуратно, розбірливим почерком.

8.3

Як Ви розумієте значення словосполучення **МОРАЛЬНИЙ ВИБІР?** Сформулюйте і прокоментуйте подане Вами визначення. Напишіть твір-роздум на тему «**Що таке моральний вибір**», взявши за тезу подане Вами визначення.

Аргументуючи свою тезу, наведіть 2 приклади-аргументи, що підтверджують Ваші міркування: один приклад-аргумент наведіть з прочитаного тексту, а другий – з Вашого життєвого досвіду.

Обсяг твору – не менше 70 слів.

Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишіть акуратно, розбірливим почерком.

Перевірте, щоб кожна відповідь була записана поруч з номером відповідного завдання.